

L'ART DEL PAGÈS

Secció d' agricultura pràctica

Sobre la preparació del caldo bordelès.

Heus aquí un procediment pràctich pera assegurar-se de si s' ha posat bastanta cals en lo sulfat de coure:

Als diversos reactius proposats pera la preparació del caldo bordelès á dosis de cals «minimum», n' hi ha un de molt exacte y cómodo que está al alcans de tothom; está fundat unicament sobre la propietat que posseheix lo ferro, quan está ficat en una disolució de coure, de recubrirse d' una capa de coure metálich; si la disolució se precipita al estat d' hidrat d' óxit de coure per la cals ó tota altra base, la lámina de ferro no pendrá la coloració roja característica del coure metall.

Per la pràctica del sulfatatje, los inconvenients senyalats per la cals s' evitarán per aquest medi tan senzill; se tindrà una llet de cals que 's tirarà en la disolució del sulfat de coure; quan se judicará suficient la cantitat tirada pera precipitar lo coure, se remenarà fort la barreja y s' hi ficarà durant un minut, ja siga una fulla de gabinet, una clau ó també un clau, en una paraula un tros de ferro ó d' acer ben net; si la quantitat de cals no ha pas sigut suficient, la lámina de ferro se recubrirá immediatament d' una capa roja de coure metálich; afeginthi poch á poch llet de cals, s' arribará facilment á posarhi no mes que la quantitat necessaria pera precipitar tot lo coure del sulfat.

Pera 'l cas en que s' hi hagués tirat massa cals, será fácil remediarmo afeginthi un poch de disolució de sulfat de coure; aquet es, com he dit ja, un reactiu al alcans de tothom, donchs sempre 's té á disposició, un ganivet, una clau, y tenint cuydado d' aixugar immediatament la capa de

coure que s' ha format, lo mateix objecte reactiu pot servir continuament.

En quant á la preparació de l' aygua celeste, pot també aplicarse aquet medi, però exigeix mes cuidados; no faig mes que indicar aquest sistema, que he dit á alguns viticultors escrupulosos en preparar lo caldo bordelés, sense por de cremar los pámpols, no posanthi mes que la quantitat de cals necessaria.

L. Népoty.

A batre ab máquina.

En la figura 256 representém lo modelo de locomóvil que construheix la acreditada casa inglesa Brown et May, de la que son representants en aquesta ciutat los Srs. Moratona, Genís y Bureau.

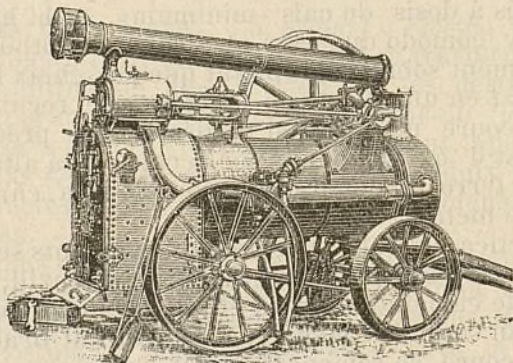


Figura 256.—Locomóvil inglesa Brown et May.

Aquestas máquinas son de construcció molt esmerada y sólida; tenen un sol cilindro y aquest ab camisa de vapor pera major economía; es de gran diámetro y gran carrera del émbol.

La superficie de calefacció de las calderas está calculada á rahó de 1'80 metres cuadrats per caball. L' avantren es de ferro dols y las rodas de tracció poden ser de fusta ó de ferro dols segons se desitji. L' eix cigonyal y pessas de frech son molt reforsadas y en general tots los órgans ofereixen gran resistencia.

Están provehidas d' un aparato especial pera netejar los tubos de la caldera per medi d' un raig de vapor, sense parar la máquina y sense necessitat d' obrir la caixa de fum, lo que constituheix un avens molt digne de tenirse en compte.

En la figura 257 representém la batadora-repassadora que construheixen los Srs. Hornsby y fills, qual representant es també la casa dels Srs. Moratona, Genís y Bureau d' aquesta ciutat.

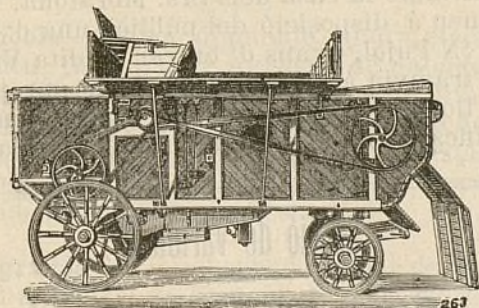


Figura 257.—Batadora-repassadora dels Srs. Hornsby y fills.

Aquesta batadora es molt senzilla y molt sòlida, té un aparato pera tallar y aixafar ó estovar la palla, en lo que s' han introduhit los darrers perfeccionaments y porta ademés lo nou garbell pera la palla y lo ventilador.

Lo garbell exterior está montat sobre un march, reb lo moviment de la batadora y copeja perfectament la palla.

Per medi d' una senzilla disposició s' ha evitat que s' embossi la palla en lo lloch que queda entre 'ls copejadors y los cilindros tallador y trinxador; aquestos últims tenen eix d' acer y descansan en coixinets de superficie molt ample. Los coixinets están fixos á un mànech de fundició corredor, per qual medi hi ha facilitat pera examinar los coixinets y ajuntarlos y se reduheix lo perill de que s' escalfin perque las curriolas dels cilindros no penjan tant.

Aquestas batadoras se trovan molt estesas en Aragó; se gons sas dimensions necessitan una locomóvil de 6, 8, 10 ó 12 caballs de forsa nominal y sa producció varia desde 150 á 250 cuarteras de blat ó de 200 á 300 d' ordi en 12 horas de feyna, deixant lo grá net y la palla ben aixafada y estovada.

En la provincia de Huesca n' hi ha de 6, 8 y 12 caballs

de forsa, en los voltants de la Capital, y de 10 caballs en Vicien, en Grañen y en Esplus. En aquest últim punt un sol propietari, D. Salvador Bayona, ne te 2. y la que se presenta en Badalona ha treballat admirablement en la mateixa era pera D. Miquel Marco.

En Manresa y al Ampurdá son també molt conegudas, en lo supost de que hi treballan desde 5 ó 6 anys ensá.

Los lectors de L' ART DEL PAGÈS ja saben ahont poden veurelas funcionar, donchs que segons diguerem en lo número anterior, lo «Foment de la Agricultura» de Badalona, en connivencia ab la casa dels Srs. Moratona, Genís y Bureau, ne tenen á disposició del públich una d' instalada á la Cinia de 'N Pujol, avans d' entrar en dita Vila, no lluny del pas del tramvia á vapor que hi deixa aprop.

En altre lloch d' aquest número doném compte de las probas verificadas en lo matí de la diada de Sant Joan.

Secció de varietats.

Senyal de mort.

La Academia de ciencias de París havia ofert un premi de 40,000 franchs al que descubris lo medi segur, fins pera las personas ignorants, de distingir la mort aparent de la verdadera, á fi d' evitar las inhumacions de personas vivas ab apariencias de cadávres, y lo cas ha sigut resolt satisfactoriament.

Se posa prop d' un llum una má del cos que s' examina, tenint cuydado de que quedí estesa y de que 'ls dits se toquin de costat y se mira la claror per los punts de contacte entre un y altre dit: si en dits punts en que 's tocan los dits s' hi veu lo color vermell, semblant al que veyém en nostras propias mans cuan volém veure claror en las mateixas condicions, es senyal de que la sanch circula y se transparenta entre 'ls teixits, en los que encara no s' ha estancat; però una vegada estingida la vitalitat, lo fenómeno de la transparencia de color vermell cessa immediatament, segons ho han comprobat las probas mes rigurosas de dita observació.

Secció de noticias agrícolas.

Altres cep.—Lo *Bolletino del Comizio Agrario di Roma* refereix que un missionista ha remés desde Xina á Europa alguns exemplars d' un nou cep descobert en aquell pays. Es una planta vigorosa, molt fructífera y son rahim es llarch de 15 á 20 centímetres. Madura de Setembre á Octubre, y sembla que la planta resisteix á la malura parasitaria.

Caixa agrícola.—Demá, diumenje, tindrà efecte en lo Foment Mercantil, Industrial y Agrícola de Sabadell una reunió convocada per lo Gremi de Pagesos de dita ciutat á la que hi assistirán los representants dels gremis de tota aquella Comarca, al objecte de tractar de la instalació de la *Caixa Agrícola*, qual inauguració tindrà lloch probablement en un dels dias de la próxima Festa Major.

Concurs agrícola.—Lo governador civil de Zaragoza ha comunicat al ministeri de Foment, l' acort en que la Comissió provincial solicita d' aquell centre consigni alguna quantitat, pera sufragar part dels gastos que s' originin ab lo concurs de máquinas, aparatos, instruments y operaciones agrícolas, que dita corporació projecta pera lo próxim mes d' Octubre ab motiu de las festas del Pilar.

Fora privilegis.—Está acordat suprimir los 10 céntims de dret que pagava 'l sulfat de coure, declarantlo lliure d' entrada per las Aduanas espanyolas.

La batadora mecánica — De *La Renaixensa* del dia 25:

«Ab molt bon éxit se verificá en lo matí d' ahir la proba de la máquina de batre blat, sistema Hornsby, quin representant en aquesta ciutat es la casa dels senyors Moratona, Genís y Bureau, la qual, en connivencia ab lo «Foment de la Agricultura» de Badalona se proposa fer veure las ventatjas que pot reportar á la classe pagesa la batadora mecánica. Ab ella pot batre's lo blat en qualsevol época del any, fent la palla á la mida que 's vulga y ben flonja, circumstancias molt dignas de tenir en compte; además de que 'l cost de la má d' obra surt económic y la feyna molt perfecta.

Dita máquina, moguda á vapor, está situada en la «Cinia de Ca 'n Pujol», entre Sant Adrià del Besós y Badalona, al Cami ral, al davant de la Mina de la vehina vila. Molta fou la gent, especialment pagesa, que presenciaren la proba d' ahir, la cual resultá complerta y á satisfacció dels mes exigents, segons se deduhia del parer de tothom.

Va treballar desde las nou á las onze, batent un blat que feya 2 ó 3 dias que estava segat y en las pitjors condicions, donchs era poch granat y no gayre sech. No obstant lo deixá completament triat per classes, apartant las llevors extranyas, sense que en lo boll s' hi trobés un sol grà, ab la palla ben neta, tova y perfectament separada la una cosa del altra y 'l blat al sach.

Felicitém al «Foment de la Agricultura» de la vehina vila, que ha cumplert los propósitos indicats per nostre company senyor Tobella, en lo parlament del «Concurs-exhibició vitícola» per ell iniciat.»

Per nostra part devém afegir que 'l primer blat batut á máquina era del Cabanyas, soci del «Foment,» baix la direcció del Sr. Bureau é intervenció del Sr. Genís y en presencia del President, Secretari y Vice-President, Senyors Ventura, Pujol y Costa, y d' altres individuos de la Junta y socis del «Foment,» teninthe representació l' Ajuntament de Badalona en la persona del tinent d' Alcalde y soci Sr. Caritg.

Dintre pochos dias comensará á batre's pera tothom que porti las garbas á la máquina, á qual objecte s' establirán diferentes estacions pera facilitar lo transport y se fixará lo tant per quartera, segons sentírem á dir lo primer dia que funcioná. Ja ho avisarém als lectors de L' ART DEL PAGÉS.

Las poblacions inmediatas á Badalona están disposadas á batre 'ls seus blats ab la máquina, en vista dels resultats, lo qual es la millor proba del éxit alcansat per la batadora mecánica que treballá en la vehina Vila 'l dia de Sant Joan.

Nou cep resistant á la filoxera.—Lo periódich rús *Krim* diu que en la provincia de *Rustais* en lo Cáucaso s' ha trovat una especie de cep que no l' ataca la filoxera ó que no 'l perjudica. Aquest cep se diu *Mzwape* y está molt estés en la Georgia.

Resúm de conferencias.—En la tarde del dimecres últim lo President de la Comissió científica del I. A. C. de S. Isidro, D. Ramon de Manjarrés, doná compte del resúm general de las conferencias ultimament celebradas y per ell presididas, de las que ja tenen coneixement nostres lectors.

Tant acertat va estar en son treball, lo Sr. Manjarrés, que fou justament felicitat per la Presidencia, ocupada per lo Sr. Marqués de Sentmanat, é igualment per sos consocis del Institut agrícola catalá.

Mercats, firas y cullitas.

Figueras.—La cullita de cereals será regular.

Prat del Llobregat.—Los blats donarán bon rendiment en calitat y cantitat.

Las pereras están bastante carregadas de peras. Al revés dels presseguers, que á causa de las maluras no llevarán gens de fruyta.

Reus.—De *Lo Somatent* del día 24:

Lo mateix que deyam avuy fa vuit dias podém dir avuy, aixó es, molta calma y poca disposició en comprar porque la major part dels fruyts de nostre pays tenen poca surtida. Lo día d'ahir no sigué sinó ordinari; apenas hi hagué mercat.

Admetlla: La classe de esperansa que es la mes important, manté 'ls preus si be no ab tanta fermesa com era de creure, segurament perquè hem tingut algunas entradas, que, encara que no de gran importancia, han fet estacionar los preus á 18 1/2 duros los 41'60 kilos: en tipos fluixos s' hi ha fet alguna cosa á 18 duros.

Llargueta: Entrá alguna partida que 's colocá á 18 duros per la gran escassés que hi ha d' aquest grá.

Comuna: Al entorn de 17 1/2 duros s' ha pesat la poca que ha vingut.

Mollar: Segueix de la mateixa manera, no 's mou dels preus de 7 1/4 duros á 37 pessetas lo sach de 50' 40 kilos, ab molt pocas operacions porque no 's fan embarchs; las existencias per aixó continuan essent importants.

Olis: Los de arrieria valen de 13 1/4 á 13 1/2, los de las Garrigas de 14 1/4 á 14 1/2 y 'ls fins de 15 1/2 á 16 rals. Las classes finas del camp se pagan de 17 1/2 á 18 1/2.

Avellana: Calma: las operaciones no tienen gran importancia porque son cortas las sortidas, per ara se pagan de 25 1/2 á 26 1/2 pissetas lo sach de 58'40 kilos observantse poca disposició á comprar.

Llanas: Pocas son las tranzaccions que 's fan en aquest article. Avuy s' ha fet alguna venda á 16 3/8 duros saca de 65 kilos.

Sitjes.—La cullita de blat es abundant y de bona calitat. Los vinyats creixen molt ufans y en general se nota abundancia de rahims.

Vich.—Xeixa, á 13 pissetas la quartera.—Forment, á 12.—Mestall, á 10.—Ségol, á 8'75.—Ordi, á 7'50.—Cibada, á 6.—Espelta, á 4'75.—Blatdemoro, á 9.—Fajol, á 8.—Fabas, á 10'50.—Llegum, á 11.—Fasols, á 14'50.—Mill, á 10'50.—Ciurons, á 12.

CALENDARI PATOLOGICH-AGRICOLA.

JUNY

Caractérs de la antracnosis.—La antracnosis es un bolet com l' oidium y lo mildiu. Ataca á todas las parts dels ceps, ramas, fullas, flors y fruyts. Cuan se presenta sobre aquets últims, alguns lo confonen ab lo black-rot, però no está probada la identitat, donchs la antracnosis es la menos estudiada de las maluras que afligeixen á la viticultura.

Lo nom que porta ha sigut adoptat pera establir distinció ab lo de carbó que li donava 'l vulgo, y que s' aplicava igualment á varios desórdres en altres especies vegetals y en algunas animals.

Com ho indica lo nom vulgar, lo carácter exterior de la antracnósis consisteix en donar á las parts atacadas, però sobre tot als sarments, un aspecte negrós. Comensa per un punt ó una taca negra, que va profundisant y formant una verdadera llaga ó úlcera gris fosch en lo centre, ab la vora mes obscura encara. Si ataca á la flor, la cullita se pert desde luego; si ataca als sarments, la profunditat de las llagas determina sa cayguda, y si 'l mal se repeteix varios anys seguits, lo cep mor.

No entrém en detalls botánichs y científichs, que res serveixen als homes práctichs. Lo que importa es coneixer la malura, y per aixó basta la descripció que acabém de donar.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA